

LITERATURA

- BRÓZ E. 1990. Lista wymierających i zagrożonych gatunków roślin naczyniowych Krainy Świętokrzyskiej. – Rocz. Świętokrz. **17**: 97–106.
- BRÓZ E. 1991. Archeologiczne i przyrodnicze wartości rezerwatu „Krzemionki Opatowskie” na Kielecczyźnie. – Chrońmy Przyr. Ojcz. **47**(6): 27–39.
- GLĄZEK T. 1975. Roślinność rezerwatu archeologicznego Krzemionki Opatowskie koło Ostrowca Świętokrzyskiego. – Ochr. Przyr., **40**: 139–162.
- ROSTAFIŃSKI J. 1873 [“1872”]. Florae polonicae prodromus. – Verh. k.k. zool.–bot. Ges. Wien.: 81–208.
- SZAFER W. 1923. Zapiski florystyczne. – Acta Soc. Bot. Pol. **1**(1): 55–57.
- TACIK T. 1971. *Adnophora* Fisch. – W: B. PAWŁOWSKI & A. JASIEWICZ (red.). Flora polska. Rośliny naczyniowe Polski i ziem ościennych. **12**, ss. 88–89. Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa – Kraków.
- ZAJĄC A. & ZAJĄC M. (red) 2001. Atlas rozmieszczenia roślin naczyniowych w Polsce. ss. xii + 716. Nakładem Pracowni Chorologii Komputerowej Instytutu Botaniki Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków.
- ZARZYCKI K. & SZELĄG Z. 1992. Czerwona lista roślin naczyniowych zagrożonych w Polsce. – W: K. ZARZYCKI, W. WOJEWODA & Z. HEINRICH (red.), Lista roślin wymierających i zagrożonych w Polsce. Wyd. 2. ss. 87–98. Instytut Botaniki im. W. Szafera, Polska Akademia Nauk, Kraków.

MARCIN NOBIS i RENATA PIWOWARCZYK, *Instytut Botaniki Uniwersytetu Jagiellońskiego, ul. Kopernika 27, PL-31-501 Kraków, Polska: nobis@fagus.ib.uj.edu.pl; piowowr@fagus.ib.uj.edu.pl*

Przyjęto do druku: 11.12.2001 r.

Nowe w Polsce stanowiska *Glyceria striata* (Poaceae)

Glyceria striata (Lam.) A. S. Hitchc. [*G. nervata* (Willd) Trin., *Poa striata* Lam.] z natury występuje w Ameryce Północnej, w dwóch odmianach: var. *striata* i var. *stricta* (Scribner) Fernald. (podnoszonych czasami do rangi podgatunków) (GLEASON 1974). Spośród innych amerykańskich gatunków odznacza się najmniejszymi rozmiarami kłosek. Mapę rozmieszczenia obydwu taksonów podał HULTÉN (1968).

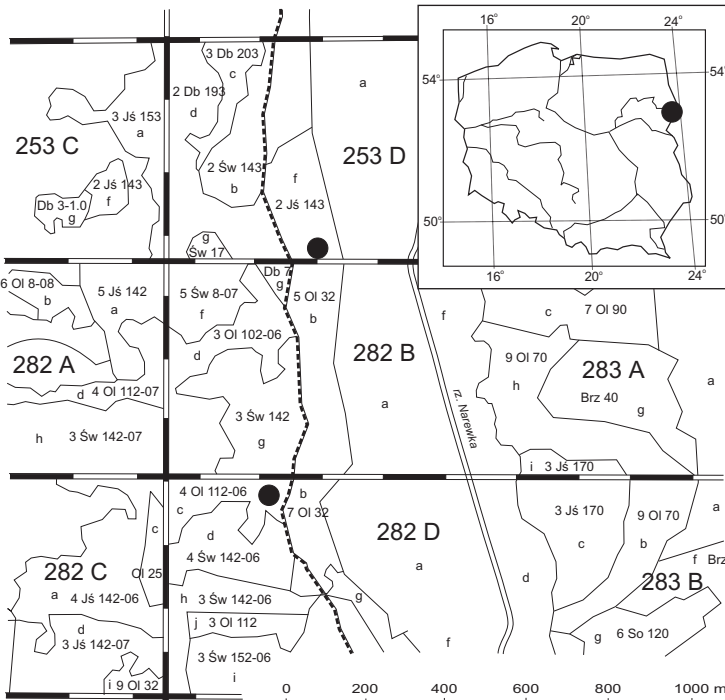
Występowanie *Glyceria striata* w Europie zostało odnotowane po raz pierwszy jeszcze z końcem XIX w., we Francji, a dalsze jej stanowiska zostały podane z nielicznych stanowisk w Szwajcarii, Austrii, Niemczech, Szwecji i na Ukrainie (HOLUB 1980; BABCZYŃSKA-SENDEK & SENDEK 1989). Ostatnio pojawiła się także w Rosji, w okolicach Moskwy (prof. N. N. Tsvelev – informacja listowna). Na naszym kontynencie *G. striata* wraz z *G. lithuanica*, z którą bywa najczęściej mylona, została zaliczona przez HOLUBA (1980) do sekcji *Striatae*. Obydwa gatunki różnią się jednak przede wszystkim wielkością kłosek, długością plew i plewek, które u *G. striata* są znacznie mniejsze oraz wyraźnym zaznaczonym unerwieniem plewek dolnych (BABCZYŃSKA-SENDEK & SENDEK 1989).

Pierwsze w Polsce stanowisko omawianego gatunku (polska nazwa: manna prażko-

wana – MIREK i in. 1995; RUTKOWSKI 1998) odnaleziono w 1981 r., na łące we wsi Sieraków, koło Przyrowa, na wschód od Częstochowy (północno-wschodni kraniec Wyżyny Częstochowskiej), a potwierdzono w latach 1986 i 1987 (BABCZYŃSKA-SENDEK & SENDEK 1989; ZAJĄC & ZAJĄC 2001). Status tego antropofita we florze polskiej nie jest, jak na razie ustalony. BABCZYŃSKA-SENDEK i SENDEK (1989) uważają go za hemi-agriofita, a RUTKOWSKI (1998) za efemerofita. Być może należałoby go zaliczyć, podobnie jak *Agropyron cristatum* (L.) Gaertn. subsp. *pectinatum* (M. Bieb.) Tzvelev, do kategorii tzw. kolonofitów, czyli roślin utrzymujących się przez dłuższy czas na danym stanowisku bez wyraźnych tendencji do dalszego rozprzestrzeniania się (MIZIANTY 1999).

Nowe stanowiska tej rzadkiej w Polsce trawy zostały odnalezione w Puszczy Białowieskiej 7.09.2000 r. (leg. A. Sokołowski, det. L. Frey), w oddziale 282 D i 20.07.2001 r. w oddziale 253 D (kwadrat ATPOL GC55 – Ryc. 1). Na obu stanowiskach rośnie w łące jesionowo-olszowym *Circaeo-Alnetum*, tworząc na każdym stanowisku jedną luźną kępę, zajmującą powierzchnię ok. 0,8 m². Materiał zielnikowy zweryfikowany przez prof. N. N. Tsveleva (Sankt Petersburg) znajduje się w zielnikach BIL i KRAM.

Stanowiska są zlokalizowane w bliskim (3–5 m) sąsiedztwie leśnych dróg, na terenie dość często odwiedzanym przez turystów, co wskazuje, że manna prądkowana mogła się tu dostać wskutek zawleczenia nasion przez ludzi.

Ryc. 1. Stanowiska *Glyceria striata* (Lam.) A. S. Hitchc. w Białowieskim Parku Narodowym.

Fig. 1. Localities of *Glyceria striata* (Lam.) A. S. Hitchc. in the Białowieża National Park.

Podziękowania. Autorzy są wdzięczni Prof. N. N. Tsvelevovi za potwierdzenie oznaczenia okazów zielnikowych gatunku oraz informację o jego występowaniu w Rosji.

Summary. New localities of *Glyceria striata* (Poaceae) in Poland. A new localities of *Glyceria striata* (Lam.) A. S. Hitchc., very rare athropophyte, were found in the Białowieża National Park (north-eastern Poland) – ATPOL grid square GC55. Small populations grow in *Circaeo-Alnetum* association.

LITERATURA

- BABCZYŃSKA-SENDEK B. & SENDEK A. 1989. *Glyceria striata* (Lam.) Hitchcock – nowy gatunek we florze Polski. – *Fragm. Flor. Gebot.* **34**(1–2): 75–80.
- GLEASON H. A. 1974. The new Britton and Brown Illustrated flora of the northeastern United States and adjacent Canada. **1**. ss. 482. Hafner Press, New York.
- HOLUB J. 1980. *Glyceria* R. Br. – W: T. G. TUTIN, V. H. HEYWOOD, N. A. BURGESS, D. M. MOORE, D. H. VALENTINE, S. M. WALTERS & D. A. WEBB (red.), *Flora europaea*. **5**. *Alismataceae* to *Orchidaceae*, ss. 179–181. Cambridge Univ. Press, Cambridge.
- HULTÉN E. 1968. *Flora of Alaska and neighboring territories*. ss. 1008. Stanford Univ. Press, Stanford, California.
- MIREK Z., PIĘKOŚ-MIRKOWA H., ZAJĄC A. & ZAJĄC M. 1995. Vascular plants of Poland – a checklist. – *Polish Bot. Stud. Guideb. Ser.* **15**: 1–303.
- MIZIANTY M. 1999. The *Agropyron-Elymus* complex (*Poaceae*) in Poland: the genus *Agropyron*. – *Fragm. For. Geobot. Suppl.* **7**: 47–57.
- RUTKOWSKI L. 1998. Klucz do oznaczania roślin naczyniowych Polski niżowej. ss. 812. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
- ZAJĄC A. & ZAJĄC M. 2001. Atlas rozmieszczenia roślin naczyniowych w Polsce. ss. 714. Nakładem Pracowni Chorologii Komputerowej Instytutu Botaniki Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków.
- LUDWIK FREY, *Instytut Botaniki im. W. Szafera Polskiej Akademii Nauk, ul. Lubicz 46, PL-31-512 Kraków, Polska, e-mail: L.Frey@ib-pan.krakow.pl*; ALEKSANDER W. SOKOŁOWSKI, *Zakład Lasów Naturalnych, Instytut Badawczy Leśnictwa, PL-17-230 Białowieża, Polska, e-mail: asokolow@las.ibl.bialowieza.pl*.

Przyjęto do druku: 10.01.2002 r.

Stanowisko *Botrychium multifidum* (Ophioglossaceae) w Górznieńsko-Lidzbarskim Parku Krajobrazowym

Botrychium multifidum (S. G. Gmel.) Rupr. [= *B. matricariae* Spreng.] (Podejźrzon ruto-listny) jest taksonem o borealno-kontynentalno-cyrkumpolarnym typie zasięgu (OBERDORFER 1994). Stanowiska jego rozproszone są na terenie całej Polski, głównie jednak na wschodzie i południu kraju (ZAJĄC & ZAJĄC 2001). Znajduje się na krajowych i regionalnych listach roślin rzadkich i zagrożonych (JASIEWICZ 1981; BRÓŻ 1990; ZARZYCKI & SZELĄG 1992; ŻUKOWSKI & JACKOWIAK 1995; FABISZEWSKI & KWIATKOWSKI 1997;